

Stanovisko výboru SSUMaMK k súčasnému postupu posádok záchranej zdravotnej služby a urgentných príjmov v súvislosti s pandémiou koronavírusu COVID-19

Výbor SSUMaMK na základe doterajších skúseností s epidémiou COVID-19 na Slovensku prijal toto stanovisko s návrhmi na opatrenia:

Vo svetle aktuálnych epidemiologických poznatkov o šírení koronavírusu a prejavoch COVID-19 je epidemiologická anamnéza nedostatočná a nevystihuje závažnosť situácie. Preto každý pacient s respiračnými ťažkosťami, aj mierneho stupňa, sa má považovať za potenciálne chorého na COVID-19. Z podstaty epidemiologickej situácie je potrebné sa v súčasnosti pozerat' na každého pacienta (občana) ako pozitívneho na koronavírus.

V súčasnosti sú všetky posádky ZZS v zmysle Výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 10. septembra 2008 č. 09812/2008-OL o minimálnych požiadavkách na materiálno-technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v znení neskorších predpisov, chránené v stupni BSL 1; v súčasnosti je ale nevyhnutná ochrana BSL 2. Výbor spoločnosti preto požaduje okamžité dodanie ochrany BSL 2 pre všetky posádky. Túto ochranu zabezpečovali doteraz poskytovatelia, vzhľadom na aktuálnu potrebu ochrany to ale už nie je možné a sú potrebné ďalšie zdroje. Pri chýbaní prostriedkov BSL 2 sa pri vysielaní posádky na primárne zásahy stáva každá jedna posádka potencióálne infikovanou. Posádky sú vystavené zbytočnému riziku a stávajú sa „tichými“ nosičmi s šírením infekcie do kolektívu, rodín, na pacientov. V prípade dodatočne odhalenej cestovateľskej anamnézy sú posádky v karanténe, kým sa zistí negativita vyšetrenia na COVID-19. Počty posádok - záchranárov a lekárov, v karanténe stúpajú a hrozí kolaps nielen prednemocničnej zdravotnej starostlivosti, ale kolaps celého zdravotníctva.

Ambulancie biohazard tímu v súčasnosti v režime 24/7 vozia pozitívnych pacientov na koronavírus a odoberajú stery u podozrivých. Výbor spoločnosti nepovažuje vykonávanie odberov za náplň práce posádok ZZS, nakoľko je to odložiteľná starostlivosť.

Vyššie uvedené skutočnosti si vyžadujú urgentnú zmenu v manažmente postupu posádok ZZS. Preto navrhujeme:

- rezervovať posádky ZZS v tejto mimoriadnej situácii iba pre urgentné a neodkladné stavy, ako je náhle zastavenie obehu, akútny koronárny syndróm, náhla cievná mozgová príhoda, rozsiahla trauma, bezvedomie, zlyhanie dýchania, apod.
- prerozdeliť systém dostupnosti týmto spôsobom:
 - vyčleniť časť RZP posádok ako BIOHAZARD
 - RLP posádky striktne nastaviť len na prioritu K (kritický zásah, „kvintet“ prvej hodiny)
 - RZP posádky nastaviť len na prioritu N (naliehavý zásah)
 - RZP „S“ nastaviť na prioritu M (menej naliehavý)
 - Priorita „O“ (odkladný zásah) by mala byť len konzultovaná a nie prevážaná.
- zväziť systém „randezvous“ za účelom efektívneho využitia lekárov v ZZS
- operačné stredisko ZZS musí pri preberaní dožiadania posúdiť epidemiologické riziko situácie tak, aby sa vyslaná posádka ZZS mohla adekvátne chrániť, to znamená použiť správne OOP
- operačné stredisko ZZS musí disponovať skórovacím systémom na hodnotenie epidemiologickej závažnosti prostredia a osoby, aby mohlo mieru rizika odovzdať posádke ZZS. Skórovací systém epidemiologického rizika vypracuje OS ZZS s RÚVZ, resp. ÚVZ a tento ho bude pravidelne aktualizovať (najmä geografické závislosti). Epidemiologické riziko pre tento účel nie je iba v súvislosti s COVID-19.
- prevádzkovateľ ZZS musí disponovať správnymi OOP triedy 2 a 3 pravidelne hodnotiť súlad skóre OS s výstupom o situácii od ZZS – precizovanie do budúcnosti

- zvážiť verejne prístupné odberové stany (mimo nemocničných zariadení) na odber vzoriek na koronavírus, kde by mali vzorky odoberať iné zložky, ako zdravotníci záchranári
- naďalej šíriť osvetu o správnych indikáciách pre výjazd ambulancie ZZS v súvislosti s volaniami na dispečing operačného strediska 155, ako aj odporúčania pre volanie na špecializované linky pre koronavírus.
- zvážiť alternatívnu službu pre potreby pacientov s podozrením na infekciu koronavírusom
- okamžite zabezpečiť pre posádky ZZS dostatočné počty respirátorov FFP3 a striktne ich začať používať vo výjazdoch v indikovaných prípadoch spolu s ďalšími ochrannými pomôckami – okuliare, rukavice....
- zabezpečiť u záchranárov pravidelné testy na koronavírus, pretože majú najvyššie riziko nákazy a stres z nedostatku respirátorov, ako aj z dôvodu bezpríznakového obdobia ochorenia
- prijať riešenia pre klientov ZZS, ktorí majú problémy s dodržiavaním hygieny a karantény (vodiči kamiónov, marginalizované komunity...)

Sme si vedomí, že veci sa menia z hodiny na hodinu a v súkolí mnohých opatrení v celkom novej situácii, s ktorou nikto nemá dostatok skúseností, nie je jednoduché rozhodovanie. Naším návrhom opatrení sledujeme jediný cieľ - udržať funkčnú záchrannú zdravotnú službu a urgentnú zdravotnú starostlivosť na záchranu každého života. Sme otvorení diskusii s kompetentnými orgánmi.

MUDr. Táňa Bulíková, PhD.
Prezidentka SSUMaMK
za výbor spoločnosti

Bratislava 17.3.2020